

כיצד להגן על היישובים?

א - אבוא -

המטרה של התרגיל בהפעלת הפתיחה, להמחיש את הסוגיה הכללית, הנבחנת בכל פעולות הערכה: כיצד להגן על היישוב היהודי בארץ ישראל?

א' - שלב א' - הקדמה של האנחה

הערכת זמן: 5 דקות.

עוזרים: מפת ארץ ישראל בחזית הכיתה.

התחלותיו של המפעל הציוני בארץ היו קטנות בכמותן ובהיקפן. היישובים החדשים שהקימו העולים לארץ היו מעטים, ומספר המתיישבים בהם קטן. הם הוקמו במפוזר, בין יישובים רבים של הערבים, תושבי הארץ הוותיקים, שלא קיבלו בהסכמה את השכנים החדשים. מכאן, שהיה הכרח לפתור את שאלת האבטחה של יישובי היהודים. השאלה המרכזית שלפנינו היא: כיצד להגן על היישובים? (מומלץ לרשום את השאלה ככותרת על הלוח).

ב' - שלב ב' - תרגיל "מערך הגנת יישובים"

הערכת זמן: 15 דקות.

עוזרים: דף עבודה לכל תלמיד.

לכל תלמיד יחולק דף עבודה "הגנת יישובים". בו מוצגים פריסה גיאוגרפית של 17 יישובים עבריים וסדר-כוחות בו 14 מחלקות (בכל מחלקה 50 מגינים). התלמידים מתבקשים להציע את החלוקה הטובה ביותר של הכוחות המגינים על פני המפה. תנאים מחייבים: לכל יישוב דרושים 100 מגינים ואין אפשרות לפצל מחלקות. אנו ממליצים כי תחילה יגבש כל משתתף או זוג משתתפים את הצעתו ורק אחר כך תגובש הצעה אחת במסגרת כל צוות.

ג' - שים לבו

- * לא נאמר שכל יישוב זקוק להגנה. לפי הפריסה, יישובי המרכז מוגנים על-ידי יישובי השוליים. על-יך המנחה, לשקול אם למסור למשתתפים פרט זה כנתון, או להניח להם להחליט על כך בעצמם.
- * התלמידים יכולים להציע גם פתרונות כגון: לבקש את עזרת השלטונות; לקנות את "חסות" השכנים הערבים; לצמצם את מספר היישובים או לרכזם; לנייד את המגינים לפי הצורך ממקום למקום וכדומה.

ד' - שלב ג' - סיכום

הערכת זמן: 10 דקות.

עוזרים: תוצרי עבודת הצוותים.

הצעות הצוותים יוצגו לפני הכתה על ידי המנחה או על ידי כל אחד מהצוותים. אנו ממליצים על האפשרות השנייה, במהלכה יתבקש כל צוות גם לנמק את תשובתו. הצגת הפתרונות השונים תמחיש את הקושי בפתרון הבעיה. המנחה אינו נדרש לאשר או לדחות פתרונות של הצוותים וכן אינו אמור להציע את הפתרון הנכון. הכוונה לעורר את השאלה (איך להגן על היישובים), ולכן ניתן להדגיש את ריבוי הפתרונות ולהפנות את תשומת הלב לקשר בין מצבם הארגוני של היישובים לבין סוג הפתרון האפשרי או המתאים. למשל, היישובים היהודיים בשלטון העות'מני לא היו יכולים להפעיל יחידות מגינים ניידות; פינוי יישובים במצב שבו אין ריבונות מדינית, עלול לגרום לאובדן הבעלות על השטח וכדומה.

מערך הגנת יישובים

התחליתו של המפעל הציוני בארץ היו קטנות בכמותן ובהיקפן. היישובים החדשים שהקימו העולים לארץ היו מעטים ומספר המתיישבים בהם קטן. הם הוקמו במפוזר, בין יישובים רבים של הערבים, תושבי הארץ הוותיקים, שלא קיבלו בהסכמה את השכנים החדשים. מכאן, שהיה הכרח לפתור את שאלת ההבטחה של יישובי היהודים. שאלה זו מומחשת בתרגיל זה:

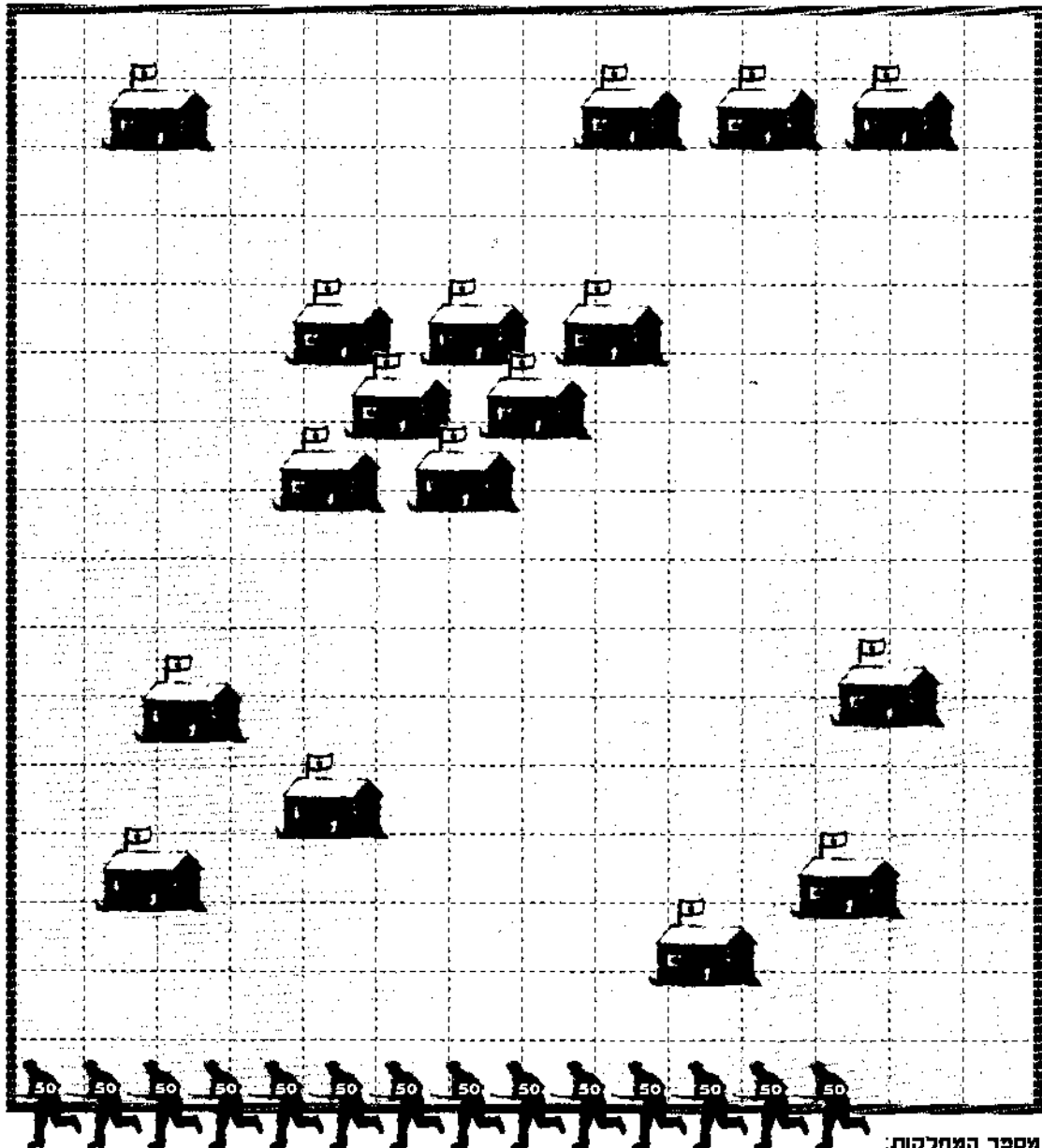
לפניכם פריסה גיאוגרפית (דמיונית) של 17 יישובים יהודיים המסומנים כך:

לרשותכם 14 מחלקות של מגינים המסומנות כך: 50 - בכל מחלקה 50 איש.

עליכם להציב את המגינים ליד היישובים שדרושה להם הגנה בשני תנאים:

1. לא פחות ממאה מגינים ליישוב. 2. אסור לפצל מחלקות.

מספר המחלקות: